

ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ В ХЕРСОНСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Екологічний туризм - порівняно нове поняття в туристичній діяльності. Науково-теоретичну базу дослідження розвитку екологічного туризму склали праці вчених: О.Ю. Дмитрука В.І. Гетьмана, В.В. Смаля, В.І. Куценка, Т.І. Ткаченка, М.В. Севрюкової. Я.О. Мариняка [3].

Екологічний туризм є інтегруючим напрямком рекреаційної діяльності, що спрямований на гармонізацію відносин між туристами, туроператорами, природним середовищем та місцевими громадами, що реалізується через екологізацію всіх видів туристської діяльності, охорону природи, екологічну освіту та виховання [1].

Херсонська область має всі передумови розвитку екологічного туризму, а саме: природно-ресурсний потенціал, який є унікальним для туристично-рекреаційної діяльності, та достатньо потужну базу природно-заповідних територій та об'єктів, визнаний та відзначений на рівні світових організацій та фондів, які є одним з основних факторів розвитку екологічного туризму; Херсонщина зберегла самотність природних комплексів, що становлять інтерес для різних видів туризму не тільки для екологічного, але й для сільського туризму, етнографічного, історико-культурного та інших; область має багаті традиції у сфері гармонізації відносин людини з природою.

На Херсонщині екологічний туризм можна розвивати за декількома напрямками основні з них це: науковий, пізнавальний та рекреаційний.

Науковий туризм - це експедиції вчених, літні практики студентів, будь-які подорожі, що включають у себе збір наукової інформації про маловідомі райони та об'єкти Херсонщини [1]. Даний вид туризму активно розвивається на території Херсонської області разом з пізнавальним та рекреаційним так, як територія має високий рівень забезпечення природними ресурсами, територія має об'єкти природно заповідного фону різного рівня починаючи від місцевого значення і до визнаних світовою спільнотою та суспільно-історичними туристичними ресурсами.

Відносно пізнавального екотуризму, то тут працюють дитячі екологічні центри такі, як «Станція юних натуралістів», «Дитячий туристичний центр». Діти разом із керівниками проводять туристичні походи, екскурсії, із спостереженнями за птахами, тваринами, ботанічні екскурсії, археологічні, етнографічні подорожі, а також тури для любителів відео- і фотозйомки.

Основною метою рекреаційного екотуризму є відпочинок на природі, хоча тут також може бути реалізована і пізнавальна мета [1]. Так, можливими формами рекреаційного туризму можна вважати: відпочинок в наметових таборах, походи і прогулянки, пікніки, а також рибалку. Все це здійснюється згідно із принципами стійкого розвитку та відповідає екологічним законам.

Одним з перспективних напрямів розвитку екологічного туризму в Херсонській області є створення екологічних стежок та туристичних маршрутів в заповідних зонах та територіях. Можливість застосовувати та поєднувати декілька видів та напрямів туризму, наприклад науковий та пізнавальний, відвідування культових споруд та ін. Серед найбільш перспективних об'єктів екологічного туризму є біосферний заповідник «Асканія-Нова», музей Чорноморського біосферного заповідника, заказники «Березові Колки», «Шабі» і «Хрестова Сага», вся територія належить до Рибальчеської сільської ради. Також, то тут можна надати можливість розвитку пізнавального екотуризму працювати дитячим екологічним центром.

Основною метою рекреаційного екотуризму також є відпочинок на природі, хоча тут також може бути реалізована і пізнавальна мета. Так, можливими формами рекреаційного туризму можна вважати: відпочинок в наметових таборах, походи і прогулянки, пікніки, а також рибалку. Все це здійснюється згідно із принципами стійкого розвитку.

На основі проведеного аналізу досліджень розвитку екологічного туризму в Україні, є можливість окреслити проблеми та перспективи розвитку екотуризму на території Херсонської області.

Найефективніший та найдешевший спосіб досягнути активного розвитку екологічного туризму – це створення екологічних стежок: (екологічні стежки по ПЗФ Херсонської області в залежності від транспортного забезпечення, або пішохідний варіант (біосферні заповідники Асканія – Нова та Причорномоорський, Національний парк «Олешківські Піски», Нижньодніпровський Національний парк, Азово-Сиваський природний національний парк, ландшафтний заказник «Саги», заказник «Бакайські острови», заповідник «Цюрюпинський бор», острівні нерестовища риб на Дніпрі та ін.); екологічні стежки на народні промисли (с. Геройське – родовище кам'яної солі, через яке був прокладений Чумацький Шлях); екологічні стежки з відвідуванням фестивалю народної творчості «Купальські зорі»; екологічні стежки по орнітологічному заказнику «Ягорлицький», перспективним напрямком є ботанічний заказник – «Джарилгацький»; екологічні стежки до унікального пам'ятника садово-паркової культури у с. Садовому (ялівцеві

та дубові алеї колишньої економії Фальц Фейнів); екологічні стежки до тасмничого озера Аджиголь [2].

Серед чинників, що стримують розвиток екотуризму Херсонщини за наявного потужного екотуристичного потенціалу, переважають економічні і організаційні. До економічних стримуючих чинників відносяться: відсутність необхідного фінансування робіт із створення науково-природознавчих центрів, з розробки комплексу питань формування цільових програм екологічного туризму; незначні інвестиції у туристичну інфраструктуру; відсутність засобів з менеджменту та маркетингу екотуризму для залучення потенційних туристів для відвідування принаймні тих територій, що вже мають у своєму розпорядженні певну інфраструктуру для прийому, розміщення та обслуговування гостей.

Серед організаційних стримуючих чинників можна визначити: обмеженість туристських маршрутів у місцях екологічного туризму та їх слабка облаштованість; відсутність спеціалізованих турорганізацій у сфері екотуризму; бюрократичні заборони й обмеження на відвідування еко туристами привабливих у природному відношенні місць в основному внаслідок нерозробленості механізму взаємодії адміністрації природогосподарських та природоохоронних організацій з організаторами еко туристських подорожей та екскурсій; обмежений набір туристично-рекреаційних послуг для туристів; відсутність суспільно орієнтованого інформаційного менеджменту еко туризму, моди на еко туризм; нестача кваліфікованих фахівців у галузі еко туризму, спроможних узяти на себе розробку, організацію і проведення екологічних турів; відсутність серед керівників відповідних державних установ, міністерств та відомств фахівців-екологів; відсутність необхідної законодавчої бази еко туризму [3].

Розвиток сучасної системи інформатизації, що є важливим фактором підвищення ефективності технологічних процесів розробки і реалізації туристичного продукту.

Екологічний туризм є перспективним напрямком для розвитку заповідної діяльності та сталого ресурсокористування.

В сьогоденних умовах екологічний туризм надає всі можливості для підвищення економічного рівня Херсонської області і є одним із раціональних шляхів подолання кризового становища.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бурова О.Б. Особливості розвитку сільського зеленого туризму в Херсонській області України /О.Б. Бурова //Економіка підприємства. Випуск 34. К.: Крок – 2013. С 256 – 261.

2. Василевська Я.В. «Оцінка природно-рекреаційних ресурсів Херсонської області» / Я.В. Василевська // Регіон-2013: стратегія оптимального розвитку: Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю – Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2013. – С.399-401.
3. Гетьман В. Теоретичні конструкції екотуризму в Україні / В. Гетьман // Туризм сільський зелений. - 2015 р. - №3 – С 7 – 8

КУХАРСЬКА Г.Ю.

ПОНЯТТЯ ТА РІЗНОВИДИ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Постановка проблеми. Паралельно зі змінами у самому суспільстві, соціальній структурі пріоритетною стала і проблема сприйняття території, оскільки у процесі життєдіяльності населення та цілеспрямованої самопрезентації територія набуває характеристик, які згодом стають її стійкими властивостями у свідомості людей. Дедалі частіше йдеться про бренд території як ментальний конструкт, що поєднує в собі образи, емоційні оцінки, враження та сподівання щодо конкретної місцевості.

Аналіз останніх публікацій і досліджень. Проблематика процесів формування територіальної ідентичності досліджується в роботах вітчизняних та зарубіжних авторів С. Роккана, М. Рябчука, Л. Нагорної, А. Гуцала, Г. Зеленько, Є. Кіш, І. Ковалю, І. Кресіної, І. Кураса, І. Прізела, М. Шульги, Р. Шпорлюка, Т. Кузьо та інших. Методичні підходи до дослідження територіальної ідентичності населення були розроблені та систематизовані Олійником Я. та Гнатюком О.

Територіальну ідентифікацію часто вивчають у контексті загальних ідентифікаційних практик. Тому проблема власне територіальної ідентичності, попри її надзвичайну актуальність, у вітчизняній науці розроблена ще недостатньо.

Мета цієї публікації – обґрунтування сутності терміну «ідентичність», а також основних напрямів дослідження, виходячи з актуальних проблем розвитку українського суспільства і потреб розширення предмету й оновлення методологічного інструментарію суспільної географії.

Виклад основного матеріалу. Терміном «ідентичність» (від лат. *idem* – «такий самий») у науці позначають інтерпретацію індивідом або певною людською спільнотою оточуючого світу та свого місця в ньому. Сформована ідентичність передбачає існування стійких асоціативних емоційно-забарвлених зв'язків у свідомості індивіда між самим індивідом та об'єктом ідентичності [7].